

Дослідник і педагог, продовжувач традицій і новатор

#24-25 от 15.11.2010

До 75-річчя професора А. І. Грабченка

Анатолію Івановичу Грабченку – лауреату Державної премії України у галузі науки і техніки, Заслуженому працівникові вищої школи України, завідувачу кафедри «Інтегровані технології машинобудування» ім. М. Ф. Семка, доктору технічних наук, професору – виповнилося 75 років!

Анатолій Іванович Грабченко – один із ветеранів Харківського політехнічного, які присвятили університету все своє життя, віддали йому свій талант, натхнення й працю. Трудову діяльність А. І. Грабченко почав у 1952 році учнем слюсаря-інструментальника, а після закінчення на «відмінно» Харківського політехнічного інституту в 1958 році став асистентом кафедри «Різання матеріалів та ріжучі інструменти». Під науковим керівництвом М. Ф. Семка у 1966 р. захистив кандидатську дисертацію «Дослідження процесу алмазного шліфування інструментальних матеріалів».

А. І. Грабченко виконав ряд фундаментальних робіт у галузі технології обробки матеріалів різанням, розробив цикл досліджень з оброблюваності широкого спектра важкооброблюваних матеріалів, сформулював ряд наукових положень про взаємодію алмазного інструмента й оброблюваного матеріалу, створив і розвинув теорію керування процесом шліфування надтвердих матеріалів шляхом зміни швидкості структурно-топографічного пристосовування робочої поверхні алмазних кругів.

Професор А. І. Грабченко вчасно оцінив тенденції створення ефективних високих інтегрованих технологій. Він запропонував концепцію інтегрованих генеративних технологій макро-, мікро- і нанорівнів; обґрунтував і організував розвиток наукових досліджень з даного напрямку; створив перший і поки єдиний в Україні центр високих інтегрованих технологій, оснащений сучасним обладнанням та програмним забезпеченням. Очолювана ним кафедра

«Інтегровані технології машинобудування» ім. М. Ф. Семка почала підготовку фахівців у галузі генеративних технологій для реалізації цієї ідеології на виробництві.

Анатолій Іванович – автор більш як 500 наукових праць, опублікованих у вітчизняних і закордонних виданнях, 15 монографій (у тому числі і з закордонними співавторами), навчальних посібників, що містять результати наукових розробок, доповідей на міжнародних і закордонних конференціях. Оригінальні наукові положення захищені авторськими свідоцтвами (понад 80) і патентами (5 українських і 5 закордонних). У 1990 році йому присвоєно звання професора, а після захисту дисертації в 1995 р. – учений ступінь доктора технічних наук.

Професор А. І. Грабченко – талановитий дослідник і педагог. Він зробив значний вклад в удосконалення підготовки інженерів, запропонувавши і реалізувавши концепцію спільної підготовки студентів і аспірантів з університетами Австрії, Угорщини і Німеччини, ввів принципово нові курси з високих технологій, технологічного маркетингу і менеджменту високих технологій, очолив редколегії збірників «Високі технології в машинобудуванні», «Різання й інструмент у технологічних системах».

А. І. Грабченко підготував більш як 20 кандидатів і 7 докторів технічних наук, а також брав активну участь у процесі атестації науковців як опонент, як заступник голови експертної ради Вищої атестаційної комісії, а з 2004 року – як голова Спеціалізованої Ради з захисту учених ступенів.

Як професіонала високого рівня, А. І. Грабченка запрошували для роботи в комісії з машинобудування Комітету з Державних премій України, у науковій Раді НАН України з окремих напрямків. Він – член постійно діючих програмних і організаційних комітетів міжнародних наукових форумів і редакційних колегій наукових видань в Угорщині, Польщі, Румунії, Росії, науково-методичної ради Міністерства освіти і науки і Фахової ради України з технічної механіки.

За високі досягнення в науково-педагогічній і науково-організаційній роботі А. І. Грабченку присвоєно почесне звання «Заслужений працівник вищої школи Української РСР». Він – Почесний доктор Одеського національного політехнічного університету, Донбаської державної машинобудівної академії, Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (2005 р.), а також Почесний доктор (Honoris Causa) та Почесний професор Мішкольцьського університету (Угорщина, 1993 р.), дійсний член Американської асоціації інженерів-механіків і технологів SME/AMT (1994 р.), член Асоціації технологів-машинобудівників України, академік Академії наук вищої школи (1995 р.), Почесний професор Петрошанського університету (Румунія, 1995 р.), член Міжнародної асоціації інструментальників. Нагороджений золотими, срібними і бронзовими медалями ВДНГ СРСР, медаллю «За освоєння цілих земель», «За доблесну працю», Великою золотою медаллю Мішкольцьського університету (Угорщина), Почесною медаллю Отто фон Герікке (Магдебурзький університет, Німеччина), Почесною медаллю В. М. Бакуля (Інститут надтвердих матеріалів НАН України), Почесною медаллю Познанської політехніки (Польща), Почесними грамотами Харківської обласної адміністрації та Міністерства освіти і науки України та ін. Дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» (2005

р.). Лауреат Премії АР Крим в номінації «Роботи для дітей і юнацтва» (2008 р.).

У день ювілею керівництво НТУ «ХПІ», колеги, учні, друзі в Україні й за кордоном вітали видатного науковця і педагога Анатолія Івановича Грабченка та бажали йому міцного здоров'я, благополуччя, негасимого ентузіазму, натхнення та нових наукових звершень!